

**JUDECĂTORIA
CHIȘINĂU**
(sediul Centru)

Republica Moldova, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 162.
Email: jcc@justice.md; Tel.: /+373 22/ 27-27-40
www.instante.justice.md

09 iunie 2025

Dosar nr.2-11397/24

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușeanu, 28.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru, Vă remite spre examinare sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor **art.47¹ alin.(2) din Legea privind societățile cu răspundere limitată nr. 135/2007, înaintată de avocatul Alexandru Goiman, ce acționează în interesele ÎM „Zernoff” SRL, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Cozoveachin Gheorghe împotriva ÎM „Zernoff” SRL cu privire la obligarea emiterii certificatului privind valoarea de retragere a asociatului.**

- Anexe:** 1. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate din 29 mai 2025;
2. Copia cererii de chemare în judecată cu anexe;
3. Copia încheierii nr.2-11397/24 din 06 iunie 2025.

Judecător

Speranța Clima

Atenție! Judecătoria Chișinău are calitate de operator și prelucrează date cu caracter personal. Documentul conține date cu caracter personal, iar prelucrarea acestor date poate fi efectuată doar în condițiile Legii 133 din 08.07.2011 cu privire la protecția datelor cu caracter personal.

JUDECĂTORIA CHIȘINĂU

(sediul Centru)

Republica Moldova, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 162.

Email: jcc@justice.md; Tel.: /+373 22/ 27-27-40

www.instante.justice.md

09 iunie 2025

Dosar nr.2-11397/24

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu, 28.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru, Vă remite spre examinare sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor **art.47¹ alin.(2) din Legea privind societățile cu răspundere limitată nr. 135/2007, înaintată de avocatul Alexandru Goiman, ce acționează în interesele ÎM „Zernoff” SRL, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Cozoveachin Gheorghii împotriva ÎM „Zernoff” SRL cu privire la obligarea emiterii certificatului privind valoarea de retragere a asociatului.**

- Anexe:** 1. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate din 29 mai 2025;
2. Copia cererii de chemare în judecată cu anexe;
3. Copia încheierii nr.2-11397/24 din 06 iunie 2025.

Judecător

Speranța Clima

Atenție! Judecătoria Chișinău are calitate de operator și prelucrează date cu caracter personal. Documentul conține date cu caracter personal, iar prelucrarea acestor date poate fi efectuată doar în condițiile Legii 133 din 08.07.2011 cu privire la protecția datelor cu caracter personal.

ÎNCHEIERE

06 iunie 2025

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău, sediul Centru
în componență:
Președintele ședinței, judecătorul
grefier

Speranța Clima
Evelina Crețu

examinând în ședință publică cererea depusă de către avocatul Alexandru Goiman, în interesele ÎM „Zernoff” SRL, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 47¹ alin. (2) din Legea privind societățile cu răspundere limitată nr. 135/2007, formulată în cadrul procesului civil la cererea de chemare în judecată înaintată de Cozoveachin Gheorghî împotriva ÎM „Zernoff” SRL cu privire la obligarea emiterii certificatului privind valoarea de retragere a asociatului

a c o n s t a t a t :

La 22 august 2024 Cozoveachin Gheorghî a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎM „Zernoff” SRL, prin care a solicitat obligarea pârâtului la eliberarea certificatului privind valoarea de retragere a asociatului Cozoveachin Gheorghî, cu anexarea calculului și a documentelor justificative, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat faptul că Gheorghî Cozoveachin deține o cotă-parte de 10,9% din ÎM „Zernoff” SRL. La 04 ianuarie 2024 reclamantul a transmis administratorului societății pârâte o notificare de retragere a reclamantului din societate conform dreptului acestuia stabilit în art. 47¹ alin. (2) din Legea privind societățile cu răspundere limitată nr. 135/2007. Notificarea a fost recepționată de administrator, iar la 05 ianuarie 2024 reclamantul a depus la Agenția Servicii Publice cerere de radiere a acestuia din lista asociaților pârâtului, anexând notificarea de retragere.

La 16 ianuarie 2024 Agenția Servicii Publice a emis o decizie de admitere a cererii reclamantului, cu radierea acestuia din lista de asociați și a înscris partea socială a reclamantului pe numele pârâtului.

Conform art. 47¹ alin. (2) din Legea privind societățile cu răspundere limitată nr. 135/2007, notificarea de retragere se depune la administratorul societății care, în decurs de 15 zile, eliberează asociatului certificatul privind valoarea de retragere, la care se anexează calculul respectiv. La cererea asociatului, societatea îi va prezenta documentele justificative utilizate la efectuarea calculului.

Contrar normei enunțate, la expirarea celor 15 zile de la comunicarea notificării, administratorul pârâtului nu a eliberat certificatul privind valoarea de retragere.

Prin încheierea judecătorului Judecătoria Chișinău, sediul Centru din 04 septembrie 2024, a fost primită spre examinare în procedură contencioasă cererea de chemare în judecată înaintată de Cozoveachin Gheorghî împotriva ÎM „Zernoff” SRL cu privire la obligarea emiterii certificatului privind valoarea de retragere a asociatului.

La data de 29 mai 2025 avocatul Alexandru Goiman, acționând în interesele ÎM „Zernoff” SRL, a depus cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 47¹ alin. (2) din Legea privind societățile cu răspundere limitată nr. 135/2007.

În ședința de judecată din 29 mai 2025 reprezentantul pârâtului ÎM „Zernoff” SRL, avocatul Alexandru Goiman, a solicitat instanței de judecată ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 47¹ alin. (2) din Legea privind societățile cu răspundere limitată nr. 135/2007, și anume sintagma „în raport cu valoarea de bilanț”, deoarece nu îndeplinește standardul calității legii, fiind contrare art. 1 alin. (3), 23, 46, 126 din Constituția Republicii Moldova și art. 6 §1 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului.

În ședința de judecată avocatul Oleg Efrim, acționând în interesele lui Cozoveachin Gheorghe, a indicat că este un drept procesual al părții și nu a formulat obiecții la sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 47¹ alin. (2) din Legea privind societățile cu răspundere limitată nr. 135/2007.

Audiind părțile, studiind cererea depusă de reprezentantul ÎM „Zernoff” SRL, avocatul Alexandru Goiman, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 47¹ alin. (2) din Legea privind societățile cu răspundere limitată nr. 135/2007, instanța de judecată ajunge la concluzia că aceasta urmează să fie admisă din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 12¹ alin. (1)-(3) Cod de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

(2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

(3) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

Din prevederile art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova rezultă că, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

La data de 09 februarie 2016 Curtea Constituțională a Republicii Moldova a adoptat Hotărârea nr. 2 ”Pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate)”, prin care s-a decis că în cazul

existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională. Totodată, s-a dispus că excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu.

Conform § 79-80 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016, controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate. Curtea a menționat că dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil. Această cale indirectă, care permite cetățenilor accesul la justiția constituțională, oferă, de asemenea, posibilitate Curții Constituționale, în calitatea sa de garant al supremației Constituției, să-și exercite controlul asupra puterii legiuitoare cu privire la respectarea catalogului drepturilor și libertăților fundamentale.

Potrivit § 82-83 din aceeași hotărâre, Curtea a statuat că: ” [...] judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.

Deci, pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate, cu sesizarea Curții Constituționale, sunt necesare întrunirea cumulativă a tuturor condițiilor prevăzute la art. 12¹ alin. (2) din Cod de procedură civilă.

Verificând respectarea condițiilor prevăzute la § 82 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016, imperativ instituite pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate, instanța de judecată ajunge la concluzia că prevederile legale invocate și anume art. 47¹ alin. (2) din Legea privind societățile cu răspundere limitată nr. 135/2007 *„asociatul retras beneficiază de valoarea de retragere a părții sale sociale, determinată proporțional în raport cu valoarea de bilanț a activelor nete ale societății la data depunerii notificării de retragere”*, intră în categoria actelor prevăzute de art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, norma dată este direct invocată în aplicabilitatea cazului, iar o hotărâre anterioară a Curții Constituționale, având drept obiect norma enunțată, nu există.

Reieșind din cele expuse mai sus, în conformitate cu art. 12¹ Cod de procedură civilă, instanța de judecată

d i s p u n e :

Se ridică excepția de neconstituționalitate pentru controlul constituționalității a art. 47¹ alin. (2) din Legea privind societățile cu răspundere limitată nr. 135/2007, înaintată de avocatul Alexandru Goiman, ce acționează în interesele ÎM „Zernoff” SRL.

Se remite Curții Constituționale a Republicii Moldova prezenta încheiere și sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Speranța Clima

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu, nr. 28

mun. Chișinău, MD-2004

Republica Moldova

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

Prezentată în conformitate cu articolului 135, alin. (1), lit. a) și lit. g) din Constituție.

A. Autorul excepției de neconstituționalitate

A.2. Persoana juridică

Întreprinderea Mixtă „Zernoff” SRL

cod fiscal:

Numărul și data înregistrării:

Administrator Claicnet Robert

Reprezentant – avocat, Alexandru Goiman

A.3. Instanța de judecată

Judecătoria Chișinău sediul Centru

Judecător Speranța Clima

mun. Chișinău, bd. Ștefan ce Mare și Sfânt, 162

Tel: (022) 27-27-40; 27-45-08; 27-55-44; 27-53-54; 27-52-54

E-mail: jcc@justice.md

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun¹

La data de 23.08.2024, Cozoveachin Gheorghi, a depus cerere de chemare în judecată, către Î.M. „ZERNOFF” S.R.L. privind obligarea emiterii certificatului privind valoarea de retragere a asociatului. Conform cererii, reclamantul a solicitat obligarea Î.M. „Zernoff” SRL să elibereze certificatul privind valoarea de retragere a asociatului Cozoveachin Gheorghi, cu anexarea calculului și a documentelor justificatoare; Aplicarea sechestrului pe bunurile imobile și mobile, inclusiv conturile bancare deținute de Î.M. „Zernoff” SRL în limita sumei de 21 505 110,7 lei și valoarea taxei de stat de 250 lei; Încasarea din contul Î.M. „Zernoff” SRL a cheltuielilor de judicare formate din cheltuielile de asistență juridică de 40 000 lei și cheltuielile pentru plata taxei de stat de 250 lei.

În motivarea acțiunii s-a indicat faptul că, reclamantul Cozoveachin Gheorghi a deținut o cotă parte în mărime de 10,9% din Î.M. „Zernoff” SRL pînă la data de 16 ianuarie 2024, cînd acesta s-a retras din calitatea de asociat al întreprinderii pîrîte.

Reclamantul menționează în acțiunea înaintată că, la data de 04 ianuarie 2024, a transmis administratorului Pîrîtului o notificare privind retragerea sa din societate în conformitate cu dreptul acestuia stabilit în art. 47¹ din Legea 135/2007 privind societățile cu răspundere limitată.

De asemenea menționează reclamantul că, la 05 ianuarie 2024 a depus o cerere la Agenția Servicii Publice prin care a solicitat radierea acestuia din lista asociaților societății pîrîte, anexînd notificarea de retragere.

La 16 ianuarie 2024, Agenția Servicii Publice a emis o Decizie prin care a admis cererea Reclamantului și l-a radiat din lista de asociați a societății, înscriind partea socială deținută de acesta pe numele societății.

Iar la 24 ianuarie 2024 reclamantul susține că a transmis societății pîrîte o somație prin care a solicitat eliberarea certificatului privind valoarea de retragere, calculul valorii de retragere și documentele care îl justifică.

Considerăm aplicabile speței, prevederile art. 47¹ alin. (1)-(4) din Legea 135/2007 privind societățile cu răspundere limitată, potrivit cărora:

(1) Asociatul care deține mai puțin de 33% din cuantumul capitalului social se poate retrage din societate oricînd, fără consimțămîntul asociaților.

(2) Asociatul retras beneficiază de valoarea de retragere a părții sale sociale, determinată proporțional în raport cu valoarea de bilanț a activelor nete ale societății la data depunerii notificării de retragere.

(3) Notificarea de retragere se depune la administratorul societății, care, în decurs de 15 zile, eliberează asociatului certificatul privind valoarea de retragere, la care se anexează calculul respectiv. La cererea asociatului, societatea îi va prezenta documentele justificative utilizate la efectuarea calculului.

(4) Asociatul retras depune cererea și notificarea de retragere la organul înregistrării de stat. Asociatul se consideră retras de la data radierii lui din Registrul de stat al persoanelor juridice.

C. Obiectul sesizării

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie:

- sintagma „în raport cu valoarea de bilanț” de la **alin. (2) al art. 47¹ din Legea 135/2007** privind societățile cu răspundere limitată, ce prevede că:

„Asociatul retras beneficiază de valoarea de retragere a părții sale sociale, determinată proporțional **în raport cu valoarea de bilanț** a activelor nete ale societății la data depunerii notificării de retragere..”

Prezenta sesizare se referă la un ansamblu de elemente și principii conexe cu valoare constituțională, precum principiul garantării dreptului la proprietate privată, legalității și certitudinii juridice, principiul clarității și previzibilității legii.

Excepția de neconstituționalitate a prevederilor enunțate este ridicată în temeiul art. 135, alin. (1), lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție²

1. Prevederile relevante Constituției Republicii Moldova:

Articolul 1

Statul Republica Moldova

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate”.

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

”(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sînt garantate.

Articolul 54

Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

Articolul 127

Proprietatea

”(1) Statul ocrotește proprietatea.

(2) Statul garantează realizarea dreptului de proprietate în formele solicitate de titular, dacă acestea nu vin în contradicție cu interesele societății.

2. Prevederile relevante ale Codului Civil al Republicii Moldova nr. 1107 din 06.06.2002:

Articolul 1. Principiile legislației civile

(1) Legislația civilă este întemeiată pe recunoașterea egalității participanților la raporturile reglementate de ea, protecția vieții intime, private și de familie, recunoașterea inviolabilității proprietății, a libertății contractuale, protecția bunei-credințe, protecția consumatorului, recunoașterea inadmisibilității imixtiunii în afacerile private, necesității de realizare liberă a drepturilor civile, de garantare a restabilirii persoanei în drepturile în care a fost lezată și de apărare a lor de către organele de jurisdicție competente.

Articolul 501. Garantarea dreptului de proprietate

(1) Proprietatea este, în condițiile legii, inviolabilă.

(2) Dreptul de proprietate este garantat. Nimeni nu poate fi silit a ceda proprietatea sa, afară numai pentru cauză de utilitate publică pentru o dreptă și prealabilă despăgubire. Exproprierea se efectuează în condițiile legii.

3 Prevederile relevante din Legea 989/2002 cu privire la activitatea de evaluare:

Articolul 6. Abordări în evaluare

(1) La estimarea valorii obiectelor evaluării se aplică următoarele abordări:

a) abordarea prin piață, care se bazează pe estimarea valorii obiectului prin compararea lui cu alte obiecte similare, vândute sau propuse spre vânzare;

b) abordarea prin venit, care se bazează pe estimarea viitoarelor venituri și cheltuieli, legate de utilizarea obiectului evaluării;

c) abordarea prin cost, care se bazează pe estimarea cheltuielilor pentru crearea unui obiect analogic celui evaluat sau a cheltuielilor pentru înlocuirea obiectului supus evaluării.

4. Prevederi relevante ale Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale:

Articolul 1 din Protocolul 1

Protecția Proprietății

”Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru o cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

E. Argumentarea pretinsei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție³

art. 47¹ alin. (1)-(4) din Legea 135/2007 privind societățile cu răspundere limitată, stabilesc următoarele:

(1) Asociatul care deține mai puțin de 33% din cuantumul capitalului social se poate retrage din societate oricând, fără consimțământul asociaților.

(2) Asociatul retras beneficiază de valoarea de retragere a părții sale sociale, determinată proporțional în raport cu valoarea de bilanț a activelor nete ale societății la data depunerii notificării de retragere.

(3) Notificarea de retragere se depune la administratorul societății, care, în decurs de 15 zile, eliberează asociatului certificatul privind valoarea de retragere, la care se anexează calculul respectiv. La cererea asociatului, societatea îi va prezenta documentele justificative utilizate la efectuarea calculului.

(4) Asociatul retras depune cererea și notificarea de retragere la organul înregistrării de stat. Asociatul se consideră retras de la data radierii lui din Registrul de stat al persoanelor juridice.

Astfel, spre deosebire de alte jurisdicții europene, legiuitorul național, a stabilit în normele citate, un mecanism simplist și necondiționat de retragere din societate a asociatului ce deține o cotă destul de mare de pînă la 33% din cuantumul capitalului social, fără consimțământul celorlalți asociați, la valoarea de bilanț a activelor nete ale societății la data depunerii notificării de retragere.

Fără a pune la îndoială dreptul asociaților minoritari de a se retrage din cadrul societății. Observăm din prevederile alin. (1) și (2) al normei precitate că, la exercitarea opțiunii de retragere a asociatului la modalitatea existentă de determinare a valorii de retragere, nu se ține cont în nici un fel de situația macroeconomică în general și cea economico-financiară a societății în special, dar și de valoarea reală a activelor și posibilele interferențe în drepturile societății și a celorlalți asociați după caz. Rezultă, că atât societatea, dar și ceilalți asociați (indiferent de mărimea cotei lor) nu au nici o garanție legală sau o modalitate legală de protecție a drepturilor și intereselor lor împotriva arbitrariului. Ce în unele cazuri, asemeni celui din speță, poate constitui o povară financiară foarte mare în măsură să determine incapacitatea de plată a societății.

În aceste condiții, considerăm că modalitatea de determinare a valorii de retragere a părții sale sociale doar în raport cu valoarea de bilanț a activelor nete ale societății, stabilite la alin. (2) al art. 47¹ din Legea 135/2007, nu respectă exigențele stabilite în materie de proporționalitate și calitate a legii, fiind în contradicție cu

interesele economice ale societății și a asociaților rămași ai acesteia și le încalcă dreptul de proprietate.

Determinarea valorii de retragere a părții sociale doar în raport cu valoarea de bilanț a activelor nete ale societății nu întotdeauna reflectă valoarea reală a activelor nete ale societății la un anumit moment. Astfel, determinarea valorii de retragere a părților sociale pe baza **valorii de bilanț** a activelor este o soluție practică, dar în multe situații **nu este considerată o măsură echitabilă**. Motivul principal este că valoarea de bilanț nu reflectă întotdeauna realitatea economică sau valoarea de piață a societății, manifestată prin:

1. Valoarea de bilanț reflectă costuri istorice, nu valoarea actuală de piață:

Valoarea activelor din bilanț este, de obicei, bazată pe costul istoric de achiziție sau producție, ajustat prin amortizare sau deprecieri. În timp, valoarea reală a activelor (de exemplu, terenuri, clădiri, echipamente) poate fi mult mai mare sau mai mică decât valoarea lor contabilă.

Spre exemplu un imobil achiziționat acum 10 ani poate valora astăzi cu mult mai mult, pe când un echipament sau mijloc de transport va pierde semnificativ din valoare, astfel că bilanțul va reflecta doar valoarea istorică ajustată a acestora.

2. Valoarea de bilanț nu ține cont de potențialul afacerii:

Valoarea de bilanț nu reflectă potențialul viitor al societății, cum ar fi capacitatea de a genera profituri viitoare, valoarea fondului comercial sau din conta a eventualelor riscuri.

În cazul unei societăți profitabile, asociatul retras ar putea primi mai puțin decât valoarea reală a părții sale sociale. Pe când în cazul unei societăți ce înregistrează pierderi asociatul retras ar putea primi mai mult decât valoarea reală a părții sale sociale.

3. Ajustările pentru depreciere sau provizioane pot fi subiective:

Valoarea de bilanț poate fi influențată de ajustări contabile (provizioane, deprecieri), care nu reflectă întotdeauna realitatea economică.

De exemplu, o datorie provizionată integral ar putea să nu mai fie necesară sau un activ depreciat complet ar putea fi încă utilizabil.

4. Valoarea de bilanț nu ține cont de garanțiile personale ale celorlalți asociați

Un aspect fundamental care demonstrează caracterul inequitabil al actualei reglementări privind determinarea valorii de retragere a părții sociale în cadrul societăților cu răspundere limitată este faptul că valoarea de bilanț a activelor nete nu reflectă garanțiile personale oferite de ceilalți asociați în vederea onorării obligațiilor societății.

În contextul speței de față, începând cu anul 2022, în Republica Moldova s-a acutizat criza energetică și financiară, este important de menționat că unul dintre asociații societății pârâte, a oferit garanții personale față de instituțiile bancare naționale pentru executarea de către societate a obligațiilor sale în baza unor contracte de credit. Aceste garanții au fost esențiale pentru accesul societății la resursele financiare necesare desfășurării activității economice și îndurării condițiilor de criză macroeconomică acută în țară.

Ca urmare a acestor garanții personale, societatea a putut să obțină credite care au fost utilizate pentru achiziția unor active, dezvoltarea afacerii și consolidarea patrimoniului societății. Astfel, în mod direct, valoarea activelor nete ale societății a fost majorată ca rezultat al implicării personale a celuilalt asociat în garantarea obligațiilor financiare ale societății.

Conform alin. (2) al art. 47¹ din Legea 135/2007 privind societățile cu răspundere limitată, valoarea de retragere a părții sociale a asociatului retras se determină proporțional cu valoarea de bilanț a activelor nete ale societății la data depunerii notificării de retragere. În interpretarea strictă a acestei norme, valoarea activelor nete este determinată fără a lua în calcul faptul că acestea au fost obținute sau menținute datorită garanțiilor personale ale altor asociați.

Aceasta generează o situație vădit inechitabilă, în care asociatul retras ar beneficia de o valoare majorată a părții sociale fără ca acesta să fi contribuit efectiv la creșterea valorii activelor nete. În schimb, asociatul care a oferit garanții personale rămâne într-o poziție dezavantajoasă, deși contribuția sa la consolidarea patrimoniului societății a fost decisivă.

În aceste condiții, modalitatea de calcul stabilită de lege contravine principiilor fundamentale ale echității și protecției dreptului de proprietate, consacrate de Constituția Republicii Moldova și Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Astfel, valoarea de bilanț nu poate constitui un criteriu unic pentru determinarea valorii de retragere atunci când aceasta nu reflectă realitatea economică și implicarea personală a asociaților în susținerea activității societății.

5. Nu ia în calcul reevaluările recente:

Dacă societatea nu a reevaluat recent activele imobiliare sau alte bunuri, valoarea de bilanț poate subestima sau supraestima serios patrimoniul real al societății.

Astfel, în doctrină dar și în practica unor state, s-a conturat ideea că valoarea de bilanț poate fi echitabilă în următoarele situații:

1. Pentru societăți mici și neprofitabile:

Dacă societatea nu are un potențial semnificativ de creștere și activele nu diferă mult de valoarea lor contabilă, utilizarea valorii de bilanț poate fi o soluție practică.

2. Dacă asociații au agreat această metodă:

Dacă actul constitutiv al societății prevede utilizarea valorii de bilanț pentru calcularea valorii de retragere, atunci aceasta devine obligatorie, chiar dacă poate fi mai puțin avantajoasă pentru societate sau asociatul retras.

3. În cazuri de lichidare:

Dacă societatea este în lichidare și nu desfășoară activități, valoarea de bilanț poate fi un punct de plecare rezonabil, deși și în acest caz ar trebui ajustată la valoarea reală a activelor.

În acest sens, nici una din cazurile menționate, când valoarea de bilanț poate fi echitabilă, nu corespunde cu situația societății pârte – Î.M. „Zernoff” SRL

Din aceste considerente, suntem de părerea că, norma legislativă națională trebuie să asigure un echilibru just dintre interesele părților și să prevadă un mecanism echitabil de determinare a valorii de retragere, în conformitate cu situația economico-financiară actuală a societății, existentă la momentul retragerii asociatului.

Este evident și faptul că, metoda de determinare a valorii de retragere stabilită de lege la alin. (2) al art. 47¹ din Legea 135/2007 contravine principiilor naționale în materie de evaluare trasate în art. 6 alin. (1) lit. a)-c) din Legea 989/2002 cu privire la activitatea de evaluare, potrivit căroră:

Articolul 6. Abordări în evaluare

(1) La estimarea valorii obiectelor evaluării se aplică următoarele abordări:

a) abordarea prin piață, care se bazează pe estimarea valorii obiectului prin compararea lui cu alte obiecte similare, vândute sau propuse spre vânzare;

b) abordarea prin venit, care se bazează pe estimarea viitoarelor venituri și cheltuieli, legate de utilizarea obiectului evaluării;

c) abordarea prin cost, care se bazează pe estimarea cheltuielilor pentru crearea unui obiect analogic celui evaluat sau a cheltuielilor pentru înlocuirea obiectului supus evaluării.

Astfel, caracterul inequitabil și discriminatoriu al mecanismului de determinare a valorii de retragere instituit la **alin. (2) al art. 47¹ din Legea 135/2007 contravine abordărilor naționale în activitatea de evaluare ca abordarea prin piață, abordarea prin venit și abordarea prin cost.**

În aceeași ordine de idei în legislația României conform art. 226 din Legea 31 din 16 noiembrie 1990, privind societățile comerciale, dreptul de retragere a asociatului este unul condiționat de prevederile actului constitutiv ori de acordul unanim al asociaților, iar în cazul lipsei acestora sau în cazul lipsei acordului unanim al asociaților, retragerea asociatului se poate realiza în temeiul hotărârii tribunalului. Totodată, drepturile asociatului retras, convenite pentru părțile sale sociale, se stabilesc prin acordul asociaților ori de un expert desemnat de aceștia sau, în caz de neînțelegere, de tribunal.

Astfel, din câte se poate observa, în lipsa acordului dintre asociați, legislația română prevede anumite garanții în vederea respectării intereselor tuturor părților implicate în procesul de retragere a unui asociat, **inclusiv și la determinarea valorii de retragere, care se realizează de un expert numit de părți sau în caz de neînțelegere de tribunal.**

Pe lângă aceasta, Art. 134, alin (4) și Articolul 270^{2 e}) ale aceleiași legi din România stabilesc în diverse circumstanțe că „prețul plătit de societate pentru acțiunile celui care exercită dreptul de retragere va fi **stabilit de un expert autorizat independent**, ca valoare medie ce rezultă din aplicarea a cel puțin două metode de evaluare recunoscute de legislația în vigoare la data evaluării. **Expertul este numit de registratorul de registrul comerțului...**”.

Pe când în legislația națională asemenea garanții lipsesc cu desăvârșire.

Considerăm că sintagma „în raport cu valoarea de bilanț” de la **alin. (2) al art. 47¹ din Legea 135/2007** privind societățile cu răspundere limitată, în modul în care acestea au fost formulate ca fiind contrare caracterului accesibilității, previzibilității și clarității legii, intrând în coliziune directă cu prevederile art. 1, art. 501 alin. (1) și (2) Cod civil al Republicii Moldova nr. 1107 din 06.06.2002 (în redacția de după de 01 martie 2019), art. art. 6 alin. (1) lit. a)-c) din Legea 989/2002, cu privire la activitatea de evaluare, art. 1, Protocolul 1 al CEDO și implicit art. 1, 46, 23, 54, 127 din Constituția Republicii Moldova

I. Pretinsă încălcare a articolului 1, alin. (3), art. 126 alin. (1) și art. 23 alin. (2) din Constituție

Art. 1, alin. (3) din Constituția Republicii Moldova, intitulat ”Statul Republicii Moldova”, stipulează:

”(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate”.

Art. 23 din Constituția Republicii Moldova, intitulat ”Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle”, stipulează:

”(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative”.

Art. 126, alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, intitulat „Economia”

„(1) Economia Republicii Moldova este economie de piață, de orientare socială, bazată pe proprietatea privată și pe proprietatea publică, antrenate în concurență liberă”

Unul dintre elementele fundamentale ale preeminenței dreptului și ale statului de drept îl constituie principiul legalității, reiterat constant în jurisprudența Curții Constituționale. Principiul legalității și al certitudinii juridice este esențial pentru garantarea încrederii în statul de drept și constituie o protecție împotriva arbitrarului. Astfel, asigurarea și respectarea acestor principii obligă statul să edicteze într-o manieră clară și previzibilă normele adoptate.

Principiul certitudinii juridice este esențial pentru garantarea încrederii în statul de drept, consfințit prin art. 1 alin.(3) din Constituție. Așadar, asigurarea și respectarea principiului certitudinii juridice obligă statul să edicteze într-o manieră previzibilă normele adoptate.

Adoptarea de către legiuitor a unor legi accesibile, previzibile și clare se impune și prin articolul 23 alin. (2) din Constituție, care stabilește obligația statului de a asigura dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle sale. În acest sens, norma constituțională stabilește că statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative. În Hotărârea nr. 26 din 23 noiembrie 2010, Curtea a reținut că: „Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma

de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art. 23 din Constituție [...].”

Curtea Europeană în jurisprudența sa a subliniat importanța asigurării accesibilității și previzibilității legii, instituind o serie de repere, pe care legiuitorul trebuie să le aibă în vedere pentru respectarea acestor exigențe. Astfel, Curtea Europeană a menționat că nu poate fi considerată „lege” decât o normă enunțată cu suficientă precizie, pentru a permite individului să-și corecteze conduita.

Astfel, Curtea Constituțională a sancționat neconstituționalitatea unor prevederi dintre cele mai diverse, motivat de caracterul lor neclar, echivoc sau puțin previzibil, raportat în mod direct la dispozițiile Constituției Republicii Moldova. Bineînțeles că cerința previzibilității, a clarității și a caracterului accesibil al legii a fost consacrată demult la nivelul jurisprudenței Curții Europene care a statuat că: ”noțiune de ”lege”, prevăzută de art. 7 din Convenția Europeană, implică respectarea cerințelor calitative, îndeosebi cele privind accesibilitatea și previzibilitatea” (cauza Del Rio Prada v. Spania, cererea nr. 42750/09, hotărâre din 21.10.2013, § 91).

Orice act normativ trebuie să respecte principiile și normele constituționale, precum și exigențele de tehnică legislativă, menite să asigure claritatea, previzibilitatea, predictibilitatea și accesibilitatea actului. Legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă să prevadă elementele ce disting particularitățile lor (HCC 13/15.052015).

În acest sens, în Hotărârea nr. 26 din 27 septembrie 2016, Curtea a reținut că la elaborarea unui act normativ legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor de calitate. De asemenea, textul legislativ trebuie să corespundă principiului unității materiei legislative sau corelației între textele regulatorii, pentru ca persoanele să-și poată adapta comportamentul la reglementările existente, ce exclud interpretările contradictorii sau concurența între normele de drept aplicabile. Prin urmare, Curtea reține că previzibilitatea și claritatea constituie elemente sine qua non ale constituționalității unei norme.

Pornind de la prevederea legală a cărei control de constituționalitate se solicită, considerăm că aceasta nu corespunde exigențelor de previzibilitate, care în activitatea de legiferare nicidecum nu poate fi omisă. Prevedea contestată, bazată pe determinarea valorii de retragere doar în baza valorii de bilanț al activelor, fără a ține cont de situația reală economico-financiară a întreprinderii și fără a fi corelată cu valoarea de piață, generează o incertitudine juridică, o practică judiciară incoerentă și neuniformă, contrar principiului

economiei de piață și exigențelor statului de drept, consacrat la art. 1, alin. (3) și art. 23 din Constituția Republicii Moldova.

Imposibilitatea estimării obiective și corecte a valorii de retragere, în special ținând cont de abordările prevăzute la art. 6 a Legii 989/2002 cu privire la activitatea de evaluare, determină incertitudine pentru destinatarii legii, or conform jurisprudenței constante a CEDO, incertitudinea juridică este de natură a reduce încrederea justițiabililor în justiție și contravine principiului securității raporturilor juridice ca element esențial al preeminenței dreptului. Fapt ce contravine principiului unității materiei legislative sau a corelației între textele regulatorii.

II. Pretinsa încălcare a art. 46 din Constituție

Art. 46, alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, intitulat "Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia", stipulează:

"Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sînt garantate".

Avînd în vedere dispozițiile art. 46 din Constituție, este general acceptat că atîta timp cît dreptul de proprietate este garantat, statul are atît o obligație pozitivă, în sensul creării unui cadru legal propice manifestării dreptului de proprietate, cît și o obligație negativă de a se abține de la numite măsuri care pot aduce atingere acestui drept.

De asemenea, în temeiul Convenției Europene a Drepturilor Omului, statele semnatare au obligația, în primul rînd, să se abțină de la acțiuni care ar putea prejudicia dreptul de proprietate al persoanelor recunoscut în temeiul art. 1 al Protocolului nr. 1, această obligația reprezentînd dimensiunea negativă a garanțiilor recunoscute de dispozițiile Convenției. Mai mult decît atît, nu este suficient ca statul să aibă o atitudine pasivă, de abținere, ci este obligat să ia măsuri adecvate pentru a asigura respectarea dreptului de proprietate.

În acest sens, una din obligațiile statului pentru a garanta respectarea dreptului de proprietate este asigurarea unui cadru legislativ accesibil, previzibil și clar, atît pentru justițiabili, cît și pentru instanțele de judecată. În vederea prevenirii promovării de unii subiecți unor acțiuni civile abuzive și emiterii de către instanțele judecătorești a unor hotărîri contrare principiilor fundamentale.

După cum s-a menționat, calcularea valorii de retragere a părților sociale strict în baza valorii de bilanț a activelor poate fi interpretată ca o încălcare a dreptului de proprietate, mai ales dacă nu reflectă valoarea reală a patrimoniului societății. Acest lucru contravine principiilor echității și protecției dreptului de proprietate, garantate de legislația națională și instrumentelor internaționale la care Republica Moldova este parte, potrivit cărora:

Dreptul de proprietate este garantat, iar orice limitare a acestui drept trebuie să fie proporțională, justificată și bazată pe o compensație echitabilă.

Calculul valorii de retragere doar pe baza valorii de bilanț încalcă acest principiu, deoarece societatea pârâtă este obligată să achite asociatului retras o sumă care nu reflectă valoarea reală a contribuției sale la patrimoniul societății, ceea ce constituie o expropriere indirectă a societății și implicit a celorlalți asociați. Acest lucru este contrar principiului echității, conform căruia orice transfer de bunuri trebuie să fie însoțit de o **compensație justă și proporțională**.

Reglementări similare sînt reținute de Convenția Europeană pentru Drepturile Omului (în continuare Convenția Europeană). Protocolul adițional nr. 1, art. 1 care recunoaște dreptul oricărei persoane fizice sau juridice la respectarea bunurilor sale, precizînd că nimeni nu poate fi lipsit de proprietate decît pentru o cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de Lege și de principiile generale ale dreptului internațional, ceea ce semnifică că orice fapt, act și/sau acțiune/inacțiune care îngrădește dreptul de proprietate, este contrar Convenției și implicit dreptului la respectarea bunului.

În conformitate cu prevederile **articolul 12¹ din Codul de procedură civilă**, dacă, în procesul judecării pricinii, se constată că norma de drept ce urmează a fi aplicată sau care a fost deja aplicată este în contradicție cu prevederile Constituției, iar controlul constituționalității actului normativ este de competența Curții Constituționale, instanța de judecată este în drept să sesizeze, în conformitate cu prevederile Codului Jurisdicției Constituționale, Curtea Constituțională pentru a verifica constituționalitatea actului respectiv.

În temeiul celor relatate, a normelor de drept invocate, solicităm Curții Constituționale exercitarea controlului constituționalității sintagmei **„în raport cu valoarea de bilanț” de la alin. (2) al art. 47¹ din Legea 135/2007 privind societățile cu răspundere limitată**, prin raportare la prevederile art. 1, alin. (3), art. 23, art. 46, 126 din Constituția Republicii Moldova.

F. Declarația și semnătura autorului sesizării

Declar cu responsabilitate că informațiile conținute în acesta sesizare sunt corecte.

Reprezentantul Î.M. „Zernoff” SRL

Alexandru Goiman, avocat.

Data: 03.04.2025

Semnătura: